

V Bruselu dne 13.2.2017
COM(2017) 69 final

ZPRÁVA KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

Zpráva o hodnocení ex post programu „Základní práva a občanství“ (2007–2013)

OBSAH

1. ÚVOD	3
1.1 CÍL ZPRÁVY	3
1.2 METODIKA A ZDROJ INFORMACÍ	3
1.3 PŘEHLED PROGRAMU	3
2. VÝSLEDKY HODNOCENÍ	6
2.1 RELEVANCE PROGRAMU	6
2.2 SOUDRŽNOST A DOPLŇKOVOST	7
2.3 ÚČINNOST	10
2.4 UDRŽITELNOST A PŘENOSITELNOST	12
2.5 EFEKTIVNOST A PROSTOR PRO ZJEDNODUŠENÍ.....	15
2.6 EVROPSKÁ PŘIDANÁ HODNOTA.....	17
3. ZÁVĚRY	23

1 ÚVOD

1.1 CÍL ZPRÁVY

Rozhodnutí, kterým se zavádí program „Základní práva a občanství“ (dále též jen „program“), vyžaduje, aby Komise předložila zprávu o hodnocení *ex post* za období 2007 až 2013¹. Toto hodnocení *ex post*² provedl nezávislý externí hodnotitel, kterému byli nápomocni zaměstnanci Komise.

Tato zpráva vychází ze zmíněného hodnocení. Zpráva je uspořádána podle hlavních hodnotících kritérií a příslušných otázek. K těmto kritériím patří relevance, soudržnost a doplňkovost, účinnost, dopad a udržitelnost, efektivnost a prostor pro zjednodušení a evropská přidaná hodnota.

1.2 METODIKA A ZDROJ INFORMACÍ

Závěrečné hodnocení je založeno na těchto informacích:

- rozsáhlý přezkum dostupné dokumentace týkající se 135 grantů na akce a 34 grantů na provozní náklady, které byly financovány z programu „Základní práva a občanství“ na období 2007–2013,
- přezkum dokumentace programu, například rozhodnutí o zavedení programu, ročních pracovních programů a výzev k podávání návrhů na granty i smlouvy na veřejné zakázky,
- přezkum dalších informací, které byly k dispozici na internetu – např. dokumentů o politikách EU, internetových stránek / rozhodnutí o zavedení souvisejících programů EU atd.,
- kvantitativní analýza 169 projektů (granty na akce a granty na provozní náklady),
- analýza 71 odpovědí na internetový průzkum u příjemců grantů v rámci programu,
- protokoly o 17 následných pohovorech s koordinátory projektů / organizacemi, které získaly v rámci programu granty na období 2007–2013,
- čtyři rámcové pohovory s úředníky Komise.

1.3 PŘEHLED PROGRAMU

Program „Základní práva a občanství“ byl zaveden rozhodnutím Rady 2007/252/SVV ze dne 19. dubna 2007 (dále jen „rozhodnutí o zavedení programu“) na období 2007–2013 jako součást programu „Základní práva a spravedlnost“.

V článku 2 rozhodnutí o zavedení programu jsou stanoveny čtyři obecné cíle:

- prosazovat rozvoj evropské společnosti na základě dodržování základních práv uznávaných v čl. 6 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii, včetně práv odvozených z občanství Unie,
- posilovat občanskou společnost a podněcovat otevřený, transparentní a pravidelný dialog o základních právech,
- bojovat proti rasismu, xenofobii a antisemitismu a prosazovat hlubší mezináboženské a mezikulturní porozumění a větší toleranci v celé Evropské unii,
- zlepšovat kontakty, výměnu informací a vytváření sítí mezi justičními a správními orgány a právníckými profesemi včetně podpory vzdělávání soudců s cílem dosáhnout lepšího vzájemného porozumění mezi těmito orgány a profesemi.

¹ Ustanovení čl. 15 odst. 3 písm. d) rozhodnutí Rady 2007/252/SVV ze dne 19. dubna 2007, kterým se na období 2007–2013 zavádí zvláštní program „Základní práva a občanství“ jako součást obecného programu „Základní práva a spravedlnost“.

² Zpráva externího hodnotitele o hodnocení *ex post* je zveřejněna zde:

http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/frc_programme_evaluation_final_report.pdf, přílohy:

http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/frc_annex_1_2_and_3.pdf,

http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/frc_annex_4_quantitative_analysis.pdf

Průběžná hodnotící zpráva Komise je zveřejněna na adrese: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0249:FIN:CS:PDF>

Obecné cíle programu doplňují cíle Agentury Evropské unie pro základní práva, zřízené nařízením (ES) č. 168/2007, tj. při plném dodržování základních práv přispívat k rozvoji a provádění politik Společenství.

Program „Základní práva a občanství“ stejně jako ostatní programy, které jsou součástí programu „Základní práva a spravedlnost“, financuje akce prostřednictvím těchto mechanismů³:

- granty na akce ve formě spolufinancování (až do výše 80 % celkových nákladů) konkrétních nadnárodních projektů v zájmu Společenství, které předloží orgán nebo jakákoli další instituce členského státu, mezinárodní nebo nevládní organizace a které mohou trvat nejvýše dva roky,
- granty na provozní náklady poskytující finanční podporu (až do výše 80 %) činnosti nevládních organizací nebo jiných subjektů sledujících cíl v obecném evropském zájmu,
- granty na provozní náklady určené na spolufinancování výdajů spojených se stálým pracovním programem konkrétních organizací uvedených v právním základu (Konference evropských ústavních soudů a Sdružení státních rad a nejvyšších správních soudů Evropské unie) a
- zakázky udělené prostřednictvím zadávacích řízení / veřejné zakázky k provedení konkrétních akcí iniciovaných Komisí, například: studie a výzkum, průzkumy veřejného mínění a jiná šetření, formulování ukazatelů a společných metodik, sběr, zpracování a šíření dat a statistických údajů, semináře, konference a setkání odborníků, pořádání veřejných kampaní a akcí, tvorba a provoz internetových stránek, příprava a šíření informačních materiálů, podpora a řízení sítí odborníků členských států, analytická, monitorovací a hodnotící činnost atd.

Celkový rozpočet určený pro program během období jeho provádění (od ledna 2007 do prosince 2013) činil 94,8 milionu EUR (viz tabulka 1-1).

Tabulka 1-1 Plánované rozdělení rozpočtu programu „Základní práva a občanství“ (2007–2013)

Dostupný rozpočet na granty a smlouvy								
Rok	Projekty (granty na akce)		Granty na provozní náklady		Iniciativy Komise		Celkový rozpočet	
	Hodnota (EUR)	%	Hodnota (EUR)	%	Hodnota (EUR)	%	Hodnota (EUR)	%
2007	5 505 000	51,9 %	2 100 000	19,8 %	2 995 000	28,3 %	10,60	100 %
2008	5 800 000	50,0 %	2 100 000	18,1 %	3 700 000	31,9 %	11,60	100 %
2009	9 200 000	64,8 %	1 300 000	9,2 %	3 700 000	26,1 %	14,20	100 %
2010	10 195 000	73,9 %	1 400 000	10,1 %	2 205 000	16,0 %	13,80	100 %
2011	9 290 000	67,3 %	1 000 000	7,2 %	3 510 000	25,4 %	13,80	100 %
2012	12 235 000	80,0 %	1 000 000	6,5 %	2 065 000	13,5 %	15,30	100 %
2013	10 900 000	70,3 %	1 000 000	6,5 %	3 600 000	23,2 %	15,50	100 %
	63 125 000	66,6 %	9 900 000	10,4 %	21 775 000	23 %	94,80 mil.	

Roční pracovní programy v rámci programu „Základní práva a občanství“ (2007–2013)

V období 2007–2013 Komise zveřejnila:

- pět výzev k podávání návrhů na granty na akce: FRC/AG 2007, 2008, 2009–2010, 2011–2012, 2013,
- šest výzev k podávání návrhů na granty na provozní náklady: FRC/OG 2007 pro rozpočtový rok 2008, FRC/OG 2008 pro rozpočtový rok 2009, FRC/OG 2009 pro rozpočtový rok 2010,

³ Ustanovení článků 4 a 8 rozhodnutí Rady 2007/252/SVV ze dne 19. dubna 2007, kterým se na období 2007–2013 zavádí zvláštní program „Základní práva a občanství“ jako součást obecného programu „Základní práva a spravedlnost“.

FRC/OG 2010 pro rozpočtový rok 2011, FRC/OG 2012 pro rozpočtový rok 2012 a FRC/OG 2013 pro rozpočtový rok 2013.

Komise financovala prostřednictvím zadávacích řízení rovněž 111 iniciativ Komise.

Tabulka 1-2 shrnuje počet různých akcí, které byly financovány v jednotlivých letech období provádění programu.

Tabulka 1-2 Počet financovaných akcí ročně

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	CELKEM
Granty na akce	18	26	49		42		NH ⁴	135
Granty na provozní náklady	3	7	4	6	0	10	4	34
Veřejné zakázky	7	19	14	27	13	16	15	111

Většina grantů (46 %) byla udělena vnitrostátním nevládním organizacím, včetně jejich platforem a sítí. Druhý nejvyšší počet projektů (19 %) řídily evropská síť/platforma/fórum, načež následovaly vnitrostátní orgány (např. ministerstva) (6 %), výzkumné ústavy (6 %) a univerzity (6 %). Mimoto 5 % projektů řídily místní orgány, 4 % řídily jiné instituce vzdělávání / odborné přípravy, 3 % regionální orgány a 5 % jiné typy organizací. A konečně 0,6 % řídily soudy, veřejné služby a státní zastupitelství.

Pokud jde o granty na akce udělené na základě programu, 24 % činností představovaly osvěta, informování a šíření výsledků, za nimi následovalo vzájemné učení, výměna osvědčených postupů, spolupráce (22 %), analytické činnosti (20 %), podpora klíčových subjektů (15 %) a vzdělávací činnosti (13 %).

Co se týká grantů na provozní náklady udělených na základě programu, hlavním druhem činnosti byla osvěta, informování a šíření výsledků s 25 %, těsně následovala podpora klíčových subjektů (24 %), vzájemné učení, výměna osvědčených postupů, spolupráce (23 %), analytické činnosti (16 %) a vzdělávací činnosti (10 %)⁵.

⁴ Nespadá do rozsahu tohoto hodnocení, jelikož během procesu hodnocení nebyly předloženy závěrečné zprávy.

⁵ Hodnocení *ex post* pěti programů prováděných během finančního výhledu 2007–2013. Hodnocení zvláštního programu: „Základní práva a občanství“, ICF, 28. července 2015, s. 4–5, http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/frc_programme_evaluation_final_report.pdf

2 VÝSLEDKY HODNOCENÍ

2.1 RELEVANCE PROGRAMU

Relevance programu se posuzuje z hlediska toho, nakolik se jeho akce logicky zabývají jeho cíli, širšími politickými potřebami EU a potřebami cílových skupin.

2.1.1 Relevance akcí programu s ohledem na jeho cíle

Pro zajištění, aby program dosáhl výsledků v souladu s cíli, stanovila Komise v každém ročním pracovním programu prioritní oblasti činnosti. Prioritní oblasti určovaly těžiště činností financovaných prostřednictvím grantů na akce, jelikož žadatelé museli předložit činnosti, které spadají do jedné či více prioritních oblastí. Priority se mohly každý rok měnit podle politické agendy EU a podle praktických potřeb v různých oblastech.

První roční pracovní program v roce 2007 zavedl prioritu zaměřující se na ochranu práv dítěte, a to po přijetí sdělení Komise s názvem „Směrem ke strategii EU o právech dítěte“. Cílem bylo lépe prosazovat a dodržovat práva dětí, která jsou stanovena v Úmluvě OSN o právech dítěte, a to prostřednictvím činností, jako jsou informační kampaně a analýza zvláštních potřeb dětí. Tato prioritní oblast je v souladu s širším cílem týkajícím se prosazování základních práv. Důsledné upřednostňování této oblasti v průběhu let je tudíž relevantní⁶.

Roční pracovní program na rok 2007 stanovil jako prioritu rovněž boj proti rasismu, xenofobii a antisemitismu. To je v souladu s obecným cílem programu týkajícím se této problematiky. Myšlenkou bylo podporovat akce zaměřené na boj proti stereotypům a rasistickým postojům, projevům a násilí prostřednictvím iniciativ, které usilují o podporu vzájemného porozumění a rozvoj přístupů překračujících hranice komunit. V roce 2008 byla přidána další priorita – boj proti homofobii – usilující o lepší identifikaci homofobních postojů a stereotypů a boj proti nim. Tyto dvě priority zůstaly zachovány do konce programu v roce 2013⁷.

Rozhodnutí o zavedení programu nezmiňuje otázku ochrany údajů a práva na soukromí, Komise však toto stanovila jako prioritní oblast již v ročním pracovním programu na rok 2007. Stejně jako u práv dětí je i tato prioritní oblast v souladu s širším cílem týkajícím se prosazování základních práv, a je tudíž relevantní pro cíle programu. V roce 2011 byla stanovena další priorita s cílem zlepšit spolupráci mezi úřady pro ochranu údajů. Během programového období nedošlo s ohledem na priority v této oblasti k žádným dalším změnám⁸.

V rozhodnutí o zavedení programu je jako konkrétní cíl zmíněn úkol „informovat všechny osoby o jejich právech, včetně práv odvozených z občanství Unie, s cílem povzbuzovat občany Unie k aktivní účasti na demokratickém životě Unie“. Jedná se tudíž o velmi důležitou oblast, která byla upřednostňována v celém programovém období.

Roční pracovní program na rok 2008 zavedl prioritu, která se zaměřovala na vzdělávání týkající se Listiny základních práv EU s cílem zlepšit znalosti a chápání zásad zakotvených ve Smlouvě o Evropské unii a v Listině základních práv EU u justičních a správních orgánů a u právníků. Tato priorita zůstala zachována až do ročního pracovního programu na rok 2012, v němž bylo jako priorita stanoveno rovněž vzdělávání široké veřejnosti se zvláštním zaměřením na projekty, které se zabývají nasměrováním jednotlivců, kteří se domnívají, že došlo k porušení jejich základních práv, na příslušné orgány⁹.

⁶ Tamtéž, s. 7.

⁷ Tamtéž.

⁸ Tamtéž.

⁹ Tamtéž, s. 8.

2.1.2 Priority stanovené ve výzvách k podávání návrhů a vybrané akce a jejich relevance pro politiku

Priority stanovené v programu „Základní práva a občanství“ a uvedené ve výzvách k podávání návrhů byly v průběhu programu celkově v souladu s rozvojem politik EU a zdá se, že se náležitě zabývaly rozvojem politik¹⁰. Priority programu byly vybírány většinou útvarem odpovědným za příslušnou politiku podle politické agendy a praktických potřeb zjištěných v jednotlivých oblastech. Byla zajištěna účast celého hierarchického řetězce a bylo možno konzultovat různá GR. Tento postup byl zaveden s cílem zajistit, aby byly priority v souladu s rozvojem politik EU.

Od roku 2010 bylo například jedním z témat politické agendy EU s ohledem na občanství prosazování vyváženého zastoupení žen a mužů při účasti ve volbách do Evropského parlamentu. V následujícím roce se tato záležitost stala jednou z priorit ročního pracovního programu v rámci programu „Základní práva a občanství“¹¹.

2.1.3 Relevance programu s ohledem na potřeby cílových skupin

Program „Základní práva a občanství“ byl oblíben a v poměru k dostupným finančním prostředkům byl obdrženo poměrně vysoký počet žádostí. Celkový počet žádostí o granty na akce ve skutečnosti kolísal od minimálního počtu 66 žádostí v roce 2007 po nejvyšší počet 257 žádostí v letech 2011–2012. Pokud jde o granty na provozní náklady, nejnižší počet žádostí činil 11 v roce 2007 a nejvyšší počet žádostí dosáhl 52 v roce 2010¹².

Většina respondentů v internetovém průzkumu obdržela v rámci programu více než jeden grant a tito respondenti považovali priority, které Komise určila ve výzvách, za relevantní jak s ohledem na zvláštní potřeby cílové skupiny (80 %), tak i potřeby jejich domovské země (86 %)¹³. Většina osob, s nimiž byl veden pohovor (10 z celkem 17 pohovorů), byla s prioritami stanovenými ve výzvách k podávání návrhů spokojena a s výzvami nebyly spokojeny pouze dvě z celkem sedmnácti osob, s nimiž byl veden pohovor¹⁴.

Nebylo však možné ověřit, zda projektové činnosti, výstupy a výsledky skutečně uspokojily potřeby cílové skupiny a zda jich bylo skutečně dosaženo. Posouzení potřeb nepředstavuje pro příjemce grantů závazný požadavek. Pokud tak však žadatelé učinili, předložili mnohem jasnější informace o relevanci svého projektu, zvýšili kvalitu své studie a poskytli základ pro pozdější posouzení úspěšnosti projektu. Projekty, které nejsou založeny na posouzení potřeb, mohou být přesto relevantní s ohledem na potřeby cílových skupin, neexistence posouzení potřeb však vyvolává riziko toho, že bylo možno vypracovat relevantnější metody nebo způsoby podpory cílových skupin.

2.2 SOUDRŽNOST A DOPLŇKOVOST

Obecné zaměření programu na ochranu základních práv zahrnuje i ochranu práv dětí. Program Daphne se ze zranitelných skupin zaměřuje na děti a usiluje o jejich ochranu před násilím. Rovněž program „Předcházení trestné činnosti a boj proti ní“ se týká ochrany dětí jako jednoho z obecných cílů, a to zejména ochrany dětí před tím, aby se staly oběťmi trestné činnosti. Také Evropský uprchlický fond a Evropský fond pro integraci státních příslušníků třetích zemí, které se zaměřují na uprchlíky a vysídlené osoby, mají mezi svými cíli ochranu dětí, ačkoli se jedná o děti, které patří do jejich cílových skupin.

Cíle týkající se boje proti rasismu, xenofobii, antisemitismu a homofobii, jež jsou součástí úkolu programu „Základní práva a občanství“ týkajícího se ochrany základních práv obecně, sdílejí mimo jiné i program PROGRESS a 7. rámcový program. Program PROGRESS, který usiluje o ochranu osob

¹⁰ Tamtéž, s. 11.

¹¹ Tamtéž.

¹² Tamtéž, s. 13.

¹³ Tamtéž.

¹⁴ Tamtéž.

před diskriminací, má užší zaměření, jelikož se soustředí na přispění k ekonomickým a sociálním cílům, které jsou stanoveny ve strategii Evropa 2020. Doplňkovost s touto oblastí vyplývá i ze zaměření programu Daphne na zajištění ochrany určitých zranitelných skupin před násilím.

Největší prostor pro doplňkovost a potenciál k překrývání byl určen s ohledem na cíle týkající se vzdělávání a vytváření sítí mezi právníckými profesemi a právníky. Cíl programu „Základní práva a občanství“ je v této oblasti velmi široký, tj. zlepšování kontaktů, výměny informací a vytváření sítí mezi justičními a správními orgány a právníckými profesemi. To zahrnuje podporu vzdělávání soudců s cílem dosáhnout lepšího vzájemného porozumění, ačkoli se zaměřuje na vzdělávání související se základními právy obecně. Prostor pro doplňkovost i překrývání je největší u programů Generálního ředitelství pro spravedlnost „Trestní soudnictví“ a „Civilní soudnictví“. Programy „Trestní soudnictví“, „Civilní soudnictví“ a „Základní práva a občanství“ usilují o zlepšení vzdělávání členů vnitrostátních soudů. Finanční prostředky z programu „Trestní soudnictví“ však lze přidělit pouze na činnosti v oblasti trestního soudnictví, zatímco finanční prostředky z programu „Civilní soudnictví“ lze přidělit pouze na činnosti v oblasti civilního soudnictví. Programy „Trestní soudnictví“ a „Civilní soudnictví“ jsou proto cílenější než program „Základní práva a občanství“.

Závěrem lze říci, že největší prostor pro doplňkovost byl zjištěn u programů „Trestní soudnictví“ a PROGRESS. Možná doplňkovost byla zjištěna taktéž u programu Daphne a programu „Předcházení trestné činnosti a boj proti ní“. Při analýze nebylo zjištěno žádné překrývání s programem „Prevence, připravenost a zvládání následků teroristických útoků a jiných rizik spojených s bezpečností“, Evropským návratovým fondem nebo programem „Drogová prevence a informovanost o drogách“¹⁵.

2.2.1 Povaha projektů

Program „Základní práva a občanství“ zahrnoval pouze projekty, které byly nadnárodní; vnitrostátní činnosti byly zahrnuty pouze tehdy, byly-li součástí větší nadnárodní akce. Program byl prováděn v rámci přímého řízení spolu s ostatními programy financování, které byly v období 2007–2013 zavedeny na podporu politik EU v oblasti spravedlnosti, práv a rovnosti. V rámci přímého řízení vykonává veškerou činnost v oblasti programování a operativní činnost Komise, která si ponechává plnou odpovědnost.

2.2.2 Financované akce

Postup stanovení ročních priorit v ročním pracovním programu v rámci programu „Základní práva a občanství“ je jedním z mechanismů zajišťujících soudržnost tohoto programu s ostatními programy a politikami EU. Tyto programy, a zejména roční priority jsou vypracovávány s podporou různých subjektů, a to v rámci Komise i mimo ni. V této souvislosti zohledňuje program při stanovování ročních priorit celou škálu politických priorit.

Přezkum priorit stanovených pro klíčové tematické oblasti určil níže uvedené příklady, kdy byly priority stanoveny s cílem dosáhnout soudržnosti a doplňkovosti a zamezit překrývání¹⁶:

- Ochrana práv dítěte: výzvy k podávání návrhů na granty na akce pro rok 2008 a období 2009–2010 zmiňovaly podporu projektů týkajících se dětí, jež jsou oběťmi trestné činnosti, což doplňuje program Daphne.
- Boj proti rasismu, xenofobii, antisemitismu a homofobii: výzvy k podávání návrhů na granty na akce pro rok 2008 a období 2009–2010 obdobně zmiňovaly podporu akcí bojujících proti stereotypům, jejichž přetrvávání nebo rozšiřování patří k příčinám násilných incidentů, což se částečně doplňuje s programem Daphne.
- V rámci priority „boj proti homofobii“ byly ve výzvě pro rok 2008 vyloučeny akce, které zdvojují činnosti týkající se zákazu diskriminace v zaměstnání. Výzva pro období 2009–2010 obsahovala podobné vyloučení. Obě tyto výzvy měly zamezit překrývání s programem

¹⁵ Tamtéž, s. 15.

¹⁶ Tamtéž, s. 16-17.

PROGRESS.

- Občanství a aktivní účast na demokratickém životě Unie: priority stanovené v různých výzvách k podávání návrhů sahají od informování o účasti občanů EU, kteří pobývají v jiném členském státě, ve volbách EU po výměnu osvědčených postupů týkajících se nabývání a pozbývání občanství EU. Nezdá se, že by v rámci různých výzev k podávání návrhů tato prioritní oblast poskytovala mnoho příležitostí k doplňkovosti.
- Vzdělávání týkající se Listiny EU a vytváření sítí mezi právníckými profesemi a právníky: výzva pro období 2011–2012 vylučovala projekty zaměřené především na vytváření nových internetových stránek, a to s cílem zamezit překrývání s projekty, které se již uskutečňují, pravděpodobně prostřednictvím veřejných zakázek. Výzva pro rok 2013 výslovně upřednostňuje projekty, které mají vybízet orgány projednávající stížnosti týkající se základních práv k vypracování kontrolních seznamů pro ověření přípustnosti, a vyžaduje, aby byla v návrzích projektů uvedena jejich doplňkovost a přidaná hodnota s ohledem na práci, kterou uskutečňuje Agentura EU pro základní práva.
- Ochrana údajů a právo na soukromí: v rámci této prioritní oblasti odkazuje výzva pro období 2011–2012 na „posilování soukromí dětí v prostředí internetu“, což je součástí vnitřní doplňkovosti s prioritní oblastí „ochrana práv dítěte“.

2.2.1 Vytvořená součinnost mezi projekty

Internetový průzkum ukázal, že s ostatními projekty financovanými z jiných programů EU a vnitrostátních programů byly vytvořeny různé synergie¹⁷.

Z celkem 29 respondentů jich 14 uvedlo, že byla zajištěna součinnost s jinými projekty v rámci programu „Základní práva a občanství“. 21 respondentů mimoto uvedlo, že byla zajištěna součinnost s projekty financovanými z jiných programů EU, a 23 udávalo, že bylo dosaženo součinnosti s jinými vnitrostátními/regionálními programy s podobnými cíli. Sedm respondentů v průzkumu uvedlo, že bylo dosaženo součinnosti s projekty financovanými z jiných programů mezinárodních dárců.

K příkladům různých druhů vytvořených synergií, které uváděli respondenti v internetovém průzkumu, patří toto:

- Vedoucí projektu s názvem „*Assisting and reintegrating children victims of trafficking: promotion and evaluation of best practices in source and destination countries (ARECHIVIC)*“ uvedl, že se projektu podařilo vytvořit úzkou vazbu s projekty financovanými v rámci jiných programů EU a s projekty financovanými mezinárodními dárci (např. projekt Rady Evropy GRETA). Projekt zajistil rovněž součinnost s projekty v ostatních členských státech, zejména s činnostmi Slovenské národní komise. To se považovalo za přínosné při zavádění dalších mechanismů pro přeshraniční spolupráci v této oblasti. Vedoucí téhož projektu poukázal taktéž na součinnost s projekty financovanými z programu „Předcházení trestné činnosti a boj proti ní“ a z Norského fondu.
- Vedoucí projektu nazvaného „*ICUD (Internet: Creatively Unveiling Discrimination)*“ poznamenal, že během fáze provádění projektu úzce spolupracovali s vedoucími jiných projektů s podobnými cíli, které byly financovány z programů „Základní práva a občanství“ a DAPHNE III. Vedoucí projektů si vyměňovali zkušenosti a informace o výsledcích projektů, což projektovým týmům umožnilo vzájemně se poučit a účinněji bojovat proti této formě diskriminace. Vedoucí uvedl, že členové řídicího týmu představili projekt a jeho výstupy na konferencích/seminářích/setkáních uspořádaných v rámci jiných projektů a mohli šířit metodiku a poznatky k širšímu publiku.

¹⁷ Tamtéž, s. 18.

2.3 ÚČINNOST

Účinnost programu se týká toho, nakolik byl program úspěšný při dosahování svých cílů a nakolik se projektům v rámci programu „Základní práva a občanství“ podařilo naplnit vlastní projektové cíle.

2.3.1 Dosažené výsledky programu a projektů

Většina výstupů vytvořených v rámci priority práva dětí (102 z celkem 143) se týkala osvětových a analytických činností a byla v souladu s cílem priority (např. akce, knihy či jiné zveřejněné materiály a studie nebo pokyny týkající se prosazování práv dětí)¹⁸. Například jeden projekt nazvaný „*Children's voices: exploring interethnic violence and children's rights in the school environment*“ vytvořil zprávy o aktuálním stavu, které poskytují informace o obecných souvislostech otázek etnické příslušnosti a násilí mezi různými etniky v pěti členských státech. Rovněž průzkumy v rámci kvantitativního a kvalitativního výzkumu poskytly informace a postřehy týkající se tématu násilí mezi různými etniky ve školním prostředí, různých forem násilí a rozsahu tohoto jevu.

Projekt s názvem „*Right to Justice: Quality Legal Assistance for Unaccompanied Children*“ vyhotovil podrobnou zprávu o tomto tématu, které nebylo dosud zkoumáno. Vyvinut byl také nástroj týkající se „hlavních zásad“¹⁹.

Priority zaměřující se na rasismus, homofobii a antisemitismus byly stanoveny s cílem prosazovat projekty bojující proti stereotypům, diskriminaci a násilí, jakož i iniciativy podporující vzájemné porozumění a rozvoj činností překračujících hranice komunit.

V rámci řady grantů na akce byly vypracovány zprávy, připraveno vzdělávání a vyhotoveny vzdělávací materiály týkající se boje proti rasismu, homofobii a antisemitismu²⁰. Příkladem tohoto typu projektu byl projekt financovaný z grantu na akce pro období 2009–2010 vypracovaný německou nadací Autonomia s názvem „*One Europe! Transnational Network of Citizens Actions promoting Intercultural Understanding and Mutual Respect*“. Tento projekt zahrnoval činnosti na více než dvaceti místech v zúčastněných zemích (Dánsko, Bulharsko, Maďarsko a Německo), jež měly místní mládeži a sportovním týmům předat poselství o toleranci. Rovněž projekty nazvané „*Football for Equality – Challenging racist and homophobic stereotypes in and through football*“ a „*Football for Equality – Tackling Homophobia and Racism with a Focus on Central and Eastern Europe*“ vytvořily výstupy zvyšující informovanost o otázce homofobie ve fotbale. To zahrnovalo štítky s nápisem „miluji fotbal – nesnáším sexismus“, trička s logem „fotbal pro rovnost“, akci zaměřenou proti rasismu, která se konala v Praze, tři informační akce v Hamburku, komedii, kterou připravila skupina No Mantinels a která se zabývala homofobií ve fotbale, roční turnaj zaměřený proti rasismu a nesnášenlivosti, konferenci věnovanou boji proti homofobii, která se uskutečnila během Eurogames v Budapešti, a informační dny na ambasádách pro fanoušky na šampionátu EURO.

Původním cílem Komise při stanovení priority týkající se ochrany údajů bylo podporovat činnosti, které informují veřejnost o otázkách ochrany údajů. V průběhu let se tato prioritní oblast zaměřila na posilování soukromí dětí a na hrozby pro soukromí vyvolané elektronickými prostředky a rovněž na zlepšení spolupráce mezi úřady pro ochranu údajů. Podle kvantitativní analýzy 169 akcí provedených v rámci programu „Základní práva a občanství“ patřily k činnostem uskutečněným v rámci projektů v této oblasti především osvětové činnosti (např. zveřejněné materiály, propagační materiály a akce) a výzkumné činnosti, jako je sběr údajů a průzkumy. Další výstupy souvisely s činnostmi v oblasti vzájemného učení, jako jsou studijní návštěvy a pracovní setkání. Projekt s názvem „*Données personnelles des droits? Sensibiliser et informer les jeunes citoyens européens*“ vytvořil kvalitní výstup, komiks ve čtyřech jazycích, s cílem šířit u mladých lidí informace o jejich právu na soukromí a ochranu údajů na internetu. Za cenné se pokládají rovněž výsledky projektu²¹.

¹⁸ Tamtéž, s. 19.

¹⁹ Tamtéž.

²⁰ Tamtéž, s. 20.

²¹ Tamtéž, s. 21.

Rovněž projekt nazvaný „*Children Protecting Personal Data and Privacy*“ vytvořil kreslený film „*Sheeplive*“, internetový pedagogický nástroj pro učitele základních škol, který má děti vzdělávat ohledně ochrany jejich údajů a práva na soukromí. Na Slovensku byl na vnitrostátní úrovni uznán jako nejznámější kreslený film, byl přeložen do všech jazyků EU a rozšířen do Ruska a Číny²².

Prioritní oblast týkající se občanství zahrnuje soubor priorit zaměřujících se na účast všech občanů na demokratickém životě Unie, včetně občanů EU, kteří nejsou státními příslušníky členských států, v nichž pobývají. V průběhu let byly připojeny konkrétnější priority, například prioritní oblast zabývající se nevyváženým zastoupením žen a mužů ve volbách do Evropského parlamentu. Jedná se o prioritní oblast, která se vyznačuje zaměřením na velmi specifické a někdy technické záležitosti (např. znalost pravidel stanovených ve směrnici 2004/38/ES o volném pohybu občanů), což může vyžadovat specifické a spíše technické znalosti. Tento faktor může vysvětlovat poměrně nízký počet provedených projektů (21), a tudíž omezené důkazy o výsledcích²³.

Činnosti uskutečněné v této prioritní oblasti byly založeny především na osvětě, informování a šíření výsledků. Například projekt nazvaný „*Citizens IT Consular Assistance Regulation in Europe*“ vytvořil kvalitní výstupy zahrnující srovnávací studii o právních předpisech a postupech v oblasti konzulární ochrany v členských státech a databázi obsahující příslušné vnitrostátní, evropské a mezinárodní právní poznatky²⁴.

V průběhu let bylo cílem priority týkající se základních práv zlepšení poznatků a chápání zásad zakotvených ve Smlouvě o Evropské unii a Listině základních práv EU u justičních a správních orgánů a právníků i široké veřejnosti. Projektové činnosti v této oblasti byly založeny především na vzdělávání a vzájemném učení, výměně osvědčených postupů a spolupráci a usilovaly o dosažení lepšího vzájemného porozumění mezi orgány a odbornými pracovníky²⁵.

2.3.2 Přispění projektů k provádění a rozvoji politik a právních předpisů na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni

Řada akcí financovaných v rámci programu „Základní práva a občanství“ přispěla k rozvoji politik a právních předpisů²⁶. Některé projekty byly výslovně zaměřeny na oslovení tvůrců politik na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU, a to různými způsoby. Například organizováním setkání za účasti tvůrců politik, zvaním tvůrců politik na pracovní setkání anebo jiné akce k šíření informací nebo jejich zvaním na informační setkání / konference, a podle partnerů projektů byli tvůrci politik osloveni. Velká většina respondentů v průzkumu (60 z celkem 65) skutečně uvedla, že tvůrci politik reagovali na informace poskytnuté v rámci projektu/činnosti. Z těchto respondentů jich 60 % udávalo, že tvůrci politik projeví určitý zájem o projekt, zatímco v 32 % případů projeví velký zájem.

Pozitivní reakce ze strany tvůrců politik měly řadu forem. Respondenti v průzkumu shodně uvedli, že se tvůrci politik zúčastnili akcí souvisejících s projektem. K jinému zapojení tvůrců politik patřilo šíření komunikačních materiálů (které zmínilo 59 % respondentů) a poskytnutí dalších finančních prostředků s cílem podpořit pokračování (některých) projektových činností (což uvedlo 30 % respondentů). Menší, nikoli však zanedbatelná část respondentů (18 %) zmínila, že výsledky jejich projektů vedly tvůrce politik k rozvoji nových politik nebo k úpravám stávajících politik. V těchto případech lze jistě mít za to, že projekty účinně přispěly k rozvoji politik a právních předpisů²⁷.

Je třeba rovněž zmínit, že 51 % (z celkem 70) respondentů uvedlo, že se jim ze strany tvůrců politik dostalo pozitivní pozornosti nad rámec jejich očekávání. Tato dodatečná pozornost naznačuje, že určité projekty měly větší dopad, než se předpokládalo původně, takže je lze považovat za účinné²⁸.

²² Tamtéž.

²³ Tamtéž.

²⁴ Tamtéž.

²⁵ Tamtéž, s. 22.

²⁶ Tamtéž, s. 23.

²⁷ Tamtéž.

²⁸ Tamtéž.

2.3.1 Účinnost projektů při dosahování jejich vlastních cílů

Podle kvantitativních důkazů získaných během mapování závěrečných zpráv provedla více než polovina všech dokončených grantů na akce a grantů na provozní náklady (70 z celkem 115 grantů, pro něž byly k dispozici závěrečné zprávy, jelikož některé projekty zadané v roce 2012 a 2013 v době tohoto hodnocení závěrečnou zprávu ještě nevyhotovily) veškeré činnosti podle plánu. V některých případech dosažení tohoto výsledku zahrnovalo změny zaměstnanců či nahrazení člena partnerství nebo si vyžádalo hledání dalšího financování. Tyto změny však měly malý dopad na rozvoj financovaných akcí (63 % z celkem 71 respondentů v internetovém průzkumu uvedlo, že tyto změny neměly žádný dopad na výsledky jejich akcí, zatímco významný dopad byl udáván pouze v pěti případech)²⁹.

Například v rámci projektu podpořeného grantem na akce pro rok 2007 s názvem „ARIES – *Against Racism in Europe through Sport*“ bylo sice nutno nahradit jednoho z původních partnerů jinou organizací a došlo ke změnám zaměstnanců podílejících se na projektu, bylo však dosaženo všech cílů tohoto projektu.

Výsledkem jiného projektu bylo vzdělávání donucovacích orgánů. Vedoucí projektu financovaného z grantu na akce pro rok 2010 s názvem „*Fundamental Rights Education in Europe – F.R.E.E.*“ v následném pohovoru uvedla, že její projekt měl význam pro vzdělávání policistů, vězeňských dozorců a justičních orgánů v oblasti lidských práv. Podle jejího názoru byl dopad tohoto vzdělávání relevantní zejména pro policisty v Řecku, Itálii a Rumunsku, v nichž se podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva opakovaně vyskytují případy porušování lidských práv ze strany donucovacích orgánů. V těchto zemích však dříve nebylo pro policisty zajištěno vzdělávání týkající se těchto záležitostí³⁰.

2.4 UDRŽITELNOST A PŘENOSITELNOST

Pokud jde o udržitelnost, bylo analyzováno, zda jsou výsledky, výstupy a dopady, jichž projekty dosáhly, udržitelné i po skončení doby financování projektů. V rámci hodnocení byly určeny tři úrovně udržitelnosti:

1. krátkodobá udržitelnost, již je dosaženo především šířením výsledků projektů;
2. střednědobá udržitelnost, která zahrnuje pokračování výsledků projektů anebo partnerství;
3. dlouhodobější udržitelnost, které je dosaženo především přenosem výsledků projektů do jiného kontextu, organizací a členských států bez dalšího financování či pouze s omezenými finančními prostředky³¹.

2.4.1 Krátkodobá udržitelnost: šíření výsledků projektů

Jak bylo uvedeno dříve, hlavní druhy činností, jichž se týkají projekty podpořené granty na akce i granty na provozní náklady, souvisejí s osvětou, informováním a šířením výsledků. S osvětou a šířením výsledků skutečně souviselo 346 z celkem 806 výstupů, které byly kontrolovány během mapování projektů (největší podíl výstupů projektů). K výstupům patřily knihy, filmy a jiné publikované materiály, jakož i akce jako konference, semináře a tiskové konference a podpůrné a poradenské služby, například informační a poradenské internetové stránky a linky pomoci³².

Co se týká šíření výstupů a výsledků příjemců grantů, většina (89 %) respondentů v internetovém průzkumu uvedla, že má jasný plán pro šíření výsledků svého projektu/činnosti. Plány šíření stanovily, že výstupy a výsledky budou šířeny ve více než jednom jazyce (93 % respondentů) a ve více než jedné zemi (100 % respondentů)³³.

²⁹ Tamtéž, s. 26.

³⁰ Tamtéž.

³¹ Tamtéž, s. 28.

³² Tamtéž, s. 29.

³³ Tamtéž.

Partneři projektů udávali, že výstupy a výsledky projektů šířili a své zviditelnění zvýšili řadou způsobů, včetně: seminářů, konferencí a jiných akcí, informačních letáků, internetových stránek a elektronických nástrojů (např. videa a mobilní aplikace), zveřejňování zpráv a tematických publikací obsahujících závěry, k nimž se dospělo v rámci činnosti, a politických doporučení.

Byl proveden přezkum vybraných žádostí s cílem posoudit kvalitu těchto strategií šíření výsledků. Ty byly poté porovnány s tím, co příjemci grantů uváděli s ohledem na šíření výsledků projektů ve svých závěrečných zprávách. Popisy v žádostech o granty na akce sahaly od poměrně neinformativního popisu toho, čeho organizace dosáhla v minulosti, pokud jde o mediální pokrytí, po popis, v němž se zdůrazňovalo, že jedna z pracovních oblastí byla věnována prosazování a šíření, a který podrobně líčil způsob šíření během celé doby trvání projektu. Žádná z přezkoumaných žádostí neobsahovala podrobné údaje týkající se toho, jak bude šíření přizpůsobeno cílové skupině, a většina příslušných závěrečných zpráv byla neurčitá, pokud jde o oslovení cílové skupiny.

Obecně bylo úsilí Komise o šíření výsledků projektů omezené. Neexistence účinných prostředků pro sdílení informací o programu „Základní práva a občanství“ ze strany Komise byla zmíněna již v hodnocení v polovině období a toto hodnocení nezjistilo zavedení žádných dalších komunikačních prostředků a opatření. Program postrádá zejména specifický způsob sdílení výsledků jednoho projektu s ostatními příjemci za účelem šíření osvědčených postupů³⁴. Komise se spoléhala většinou na příjemce, pokud jde o šíření výstupů přímo u jejich cílových skupin. Lidské zdroje v Komisi byly vyhrazeny většinou na finanční řízení projektů.

Neexistence náležitého mechanismu/plánu pro sdělování a šíření výsledků projektů financovaných v rámci programu potvrdili úředníci Komise³⁵. Tito úředníci zmínili dvě různé skupiny, které by mohly mít prospěch z takového mechanismu šíření výsledků:

- zúčastněné strany podílející se na činnostech souvisejících s cíli programu, včetně žadatelů o financování nebo příjemců grantů v rámci programu, a
- tvůrci politik EU, a zejména zaměstnanci Komise, včetně zaměstnanců, kteří program řídí.

Každá z těchto skupin má jinou potřebu:

- Zúčastněné strany by mohly mít prospěch z přístupu k informacím o činnostech a úspěšnosti ostatních projektů, aby bylo možno uvážit, jak navázat na osvědčené postupy jiných. To může vyžadovat strukturovanější šíření výsledků projektů.
- Tvůrci politik EU, včetně zaměstnanců Komise mohou pokládat za užitečné analytické výsledky, vzájemné učení a jiné aspekty projektů ve snaze o navržení lepších politik, včetně za účelem provádění programu. Pro ně by mohlo být užitečné získání informací, které vyzdvihují celkové výsledky programu i výsledky klíčových projektů.

2.4.2 Střednědobá udržitelnost: zachování výsledků

Mapování projektů ukázalo, že o něco méně než polovina (81 z celkem 169 grantů) udávala, že byly vypracovány udržitelné výstupy, které byly použity poté, co bylo financování z programu ukončeno, a sedm zpráv uvádělo, že vytvořená partnerství přežila daný projekt. Řada projektů vytvořila rovněž výstupy, které mají být použity pro stávající a budoucí činnosti³⁶. Například projekt s názvem „*Exchanging good citizen participation practices for the promotion of an active citizenship in the European Union (SPACE)*“ vyvinul řadu výstupů, včetně informačních materiálů a činností ve čtyřech jazycích, iniciativ v oblasti vzájemného učení a vnitrostátních sítí, které se využívají i po skončení projektu. Rovněž projekt nazvaný „*When the innocent are punished – Children of imprisoned parents, a vulnerable group*“ vytvořil řadu udržitelných výstupů, včetně zveřejnění zprávy a shrnutí nazvaného „*Eurochips*“, jež bylo distribuováno ve čtyřech jazycích v nejméně deseti členských státech a jež se využívá i nadále k prosazování práv dětí, jejichž rodiče byli odsouzeni k trestu odnětí svobody.

³⁴ Tamtéž.

³⁵ Tamtéž.

³⁶ Tamtéž, s. 30.

Průzkum potvrdil, že udržitelných výsledků bylo dosaženo u značné části projektů. Z celkem 72 respondentů 44 (61 %) uvedlo, že jejich projekty měly značný význam pro tematickou oblast, v níž působí. Tito respondenti udávali rovněž vysokou odezvu ze strany tvůrců politik na financované projekty. Respondenti zaznamenali 100 % míru účasti tvůrců politik na akcích souvisejících s projektem, jako jsou semináře, konference, pracovní setkání atd. V 59 % (33) projektů, kterých se průzkum týkal, reagovali tvůrci politik šířením komunikačních materiálů (např. brožur, prospektů, letáků atd.); 30 % (17) dotčených tvůrců politik poskytlo dodatečné financování s cílem podpořit pokračování (některých) projektových činností a 23 % (13) dotčených tvůrců politik vytvořilo/podpořilo jiné projekty, které využily prvky daného projektu (přístup/metoda, jedna či více činností atd.). Konečně 18 % (10) tvůrců politik vypracovalo nové politiky / akční plán / právní předpisy nebo upravilo stávající politiky či právní předpisy, přičemž jako základ byly použity výstupy a výsledky projektu³⁷.

2.4.3 Pokračování partnerství po dokončení projektu

Zatímco během mapování byly nalezeny přímé důkazy pouze o 7 z celkem 168 projektů, u nichž vytvořené partnerství přetrvalo, výsledky průzkumu jsou mnohem pozitivnější. Tyto výsledky naznačují, že mnoho projektů umožnilo vytvoření partnerství nebo sítí, které pokračovaly po skončení projektů. Z celkem 71 respondentů v průzkumu jich 48 (68 %) uvedlo, že jejich partnerství pokračují nebo budou pokračovat i po dokončení projektu³⁸.

Zúčastněné strany, s nimiž byl veden pohovor, udávaly, že spolupráce, jež byla mezi partnery navázána prostřednictvím projektu, pomohla zřídit síť, která i nadále spolupracuje na nových projektech. Například projekt s názvem „*Children's Voices: Exploring interethnic violence and children's rights in the school environment*“ pomohl vytvořit novou mezinárodní síť výzkumných pracovníků, kteří se zabývají otázkami etnické příslušnosti a násilí mezi různými etniky. Jeho cílem byla informovanost pedagogů, dětí a široké veřejnosti. Partneři, kteří se účastnili projektu nazvaného „*Données personnelles des droits? Sensibiliser et informer les jeunes citoyens européens*“, rovněž uváděli, že hodlají využívat i nadále síť vytvořenou projektem³⁹.

2.4.4 Dlouhodobá udržitelnost: přenositelnost výsledků projektů

Za účelem určení a posouzení toho, zda byly výstupy a výsledky projektů přenositelné a zda byly skutečně přeneseny do jiného členského státu EU, vycházelo toto hodnocení pouze z údajů získaných při internetovém průzkumu a během následných pohovorů. Jednalo se o subjektivní údaje, které nepředstavují zcela objektivní důkaz. Tyto údaje ukazují, že vysoký počet vytvořených výstupů lze přenést do ostatních členských států EU, zejména materiály, které lze po přeložení šířit a používat v ostatních zemích u jiných projektů s podobnými cíli. Přenést lze také metody přístupu, aby sloužily jiným cílovým skupinám a příjemcům, zejména případný aspekt výstupu týkající se „osvědčeného postupu“, který lze použít v jiných souvislostech a projektech. V řadě případů byly oznámeny také méně důležité podmínky ovlivňující přenositelnost výstupů projektů. Tyto souvisejí především s potřebou překladu výstupů do jiných jazyků nebo přizpůsobení metod či výstupů projektu kontextu dané země či místnímu kontextu po konzultacích s místními zúčastněnými stranami⁴⁰.

Většina respondentů v průzkumu potvrdila přenositelnost výstupů jejich projektů do ostatních zemí EU. Například vzdělávací kurz připravený v rámci projektu s názvem „*Fundamental Rights Education in Europe – F.R.E.E.*“ lze použít ve všech členských státech, jelikož je k dispozici on-line a není chráněn autorským právem. Kurz je k dispozici v jazyce země účastníci se nadnárodního partnerství, které bylo vytvořeno za účelem projektu. K zajištění širšího využití kurzů však bude zapotřebí překlad do ostatních jazyků⁴¹.

Jiný projekt nazvaný „*Football for Equality – Challenging racist and homophobic stereotypes in and through football*“ uspořádal výstavy a pracovní setkání věnované otázce diskriminace v oblasti

³⁷ Tamtéž.

³⁸ Tamtéž, s. 31.

³⁹ Tamtéž.

⁴⁰ Tamtéž, s. 32.

⁴¹ Tamtéž.

fotbalu⁴². Partneri projektu z různých členských států koordinovali pořádání akcí se zúčastněnými stranami v rámci vnitrostátních a místních sítí / fotbalových skupin, které působí v této oblasti. V následných pohovorech vedoucí projektu uvedl, že výsledky projektů lze snadno přenést do ostatních členských států, a to prostřednictvím koordinace s vnitrostátními a místními zúčastněnými stranami za účelem lepšího přizpůsobení akcí kontextu dané země.

2.5 EFEKTIVNOST A PROSTOR PRO ZJEDNODUŠENÍ

2.5.1 Vynaložené peněžní prostředky v porovnání s dosaženými dopady

Na program byl původně vyčleněn rozpočet ve výši 94,8 milionu EUR na období 2007–2013, jenž byl rozdělen na roční částky v rozmezí od 10,6 do 15,50 milionu EUR. Podrobné rozdělení původně naplánovaného rozpočtu na jednotlivé roky provádění programu a podle nástroje financování pro období 2007–2013 je uvedeno v tabulce 1-1 (Plánované rozdělení rozpočtu programu „Základní práva a občanství“ na období 2007–2013).

V průběhu provádění programu se celkové částky přiděleného ročního financování postupně zvyšovaly. To odráželo obecnou praxi Komise. Roční přiděl finančních prostředků je v rámci rozpočtu EU stanoven na počátku sedmiletého programového období. Poté se každoročně provádějí malé úpravy a přidělené finanční prostředky se ke konci programového období zvyšují, jakmile již provádění programu značně pokročilo.

Největší část rozpočtu byla rozdělena prostřednictvím grantů na akce, kdy tímto způsobem bylo každoročně přiděleno v průměru 66,3 % finančních prostředků, což odpovídá částce ve výši 62,6 milionu EUR. Zbývající část rozpočtu byla přidělena na provozní náklady (10 %, tj. 9,5 milionu EUR) a na iniciativy Komise (21 %, tj. 20 milionů EUR)⁴³.

Kvantitativní analýza 169 projektů podpořených granty během období provádění (to nezahrnuje projekty, kterým byly granty uděleny na základě výzvy k podávání návrhů na granty na akce pro rok 2013) zjistila, že celkový rozpočet přidělený na závazky v souvislosti s těmito granty činil 46 460 022 EUR, tj. přibližně 90 % celkového objemu finančních prostředků ve výši 51 675 000 EUR, které byly určeny na granty na akce pro roky 2007 až 2012⁴⁴.

Zatímco se částky přidělené na závazky v souvislosti s granty na akce blíží původním přidělením, u grantů na provozní náklady je situace jiná, jelikož ty obdržely podstatně méně finančních prostředků, než se původně plánovalo. Rozpočet, který byl skutečně přidělen na závazky v souvislosti s granty na provozní náklady, činil 3 459 900 EUR, tj. přibližně 39 % celkového objemu finančních prostředků ve výši 8 900 000 EUR, který byl vyčleněn na granty na provozní náklady na období 2007 až 2012⁴⁵. Nízká úroveň financování grantů na provozní náklady vyvolává otázky týkající se efektivity grantů na provozní náklady jakožto nástroje financování při dosahování cílů programu.

Vyčleněné rozpočtové prostředky, rozpočtové prostředky přidělené na závazky a doposud vyplacené rozpočtové prostředky jsou během programového období u grantů na akce v rámci jednotlivých výzev k podávání návrhů poměrně úzce sladěné. Finanční prostředky, které byly skutečně vyplaceny, vykazují v porovnání s prostředky přidělenými na závazky v rámci výzev k podávání návrhů na granty na akce pro roky 2007 a 2008 a období 2009–2010 míru čerpání ve výši přibližně 87,5 %.

Jak již bylo zmíněno výše, pouze 39 % finančních prostředků určených pro granty na provozní náklady bylo během programového období skutečně přiděleno na závazky. Bližší pohled na závazky přijaté v rámci výzev k podávání návrhů na granty na provozní náklady pro roky 2007, 2008, 2009, 2010, 2012 a 2013 však v porovnání se skutečně vyplacenými prostředky ukazuje podobně vysokou

⁴² Tamtéž.

⁴³ Tamtéž, s. 35.

⁴⁴ Údaje pro rok 2013 nebyly v době hodnocení k dispozici. Tamtéž.

⁴⁵ Tamtéž.

míru čerpání ve výši 88 %⁴⁶.

K dalšímu nástroji financování, který byl v rámci programu k dispozici, patřily veřejné zakázky. Během období provádění byla na závazky skutečně přidělena částka ve výši 12 595 652 EUR, a to celkem na 111 veřejných zakázek zadáných během programového období. To představuje 56,4 % celkového vyčleněného rozpočtu ve výši 22 325 000 EUR. Více než 10 % tohoto rozpočtu bylo přiděleno na závazky v souvislosti se službami informačních technologií, konkrétněji na tvorbu a provoz internetových stránek věnovaných konzulární ochraně⁴⁷ a internetových stránek o právech dítěte⁴⁸.

2.5.2 Rozsah, v jakém bylo přidělení finančních prostředků na jednotlivé nástroje efektivní

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem se zdá, že finanční prostředky na granty na akce byly přidělovány efektivně, zejména vezmou-li se v úvahu „novost“ programu, dosažené výstupy a výsledky a zjištění vyplývající z výše uvedené analýzy vstupů/výstupů. Na granty na provozní náklady byla poskytnuta podstatně nižší částka, než bylo určeno původně (3,5 milionu EUR namísto 9,9 milionu EUR), míra čerpání rozpočtu na granty na provozní náklady však byla celkově přijatelná. U grantů na akce i u grantů na provozní náklady se přidělování finančních prostředků jeví jako efektivní⁴⁹.

Přestože měl každý z nástrojů financování jednoznačné zaměření, mohly se veřejné zakázky do jisté míry překrývat s činnostmi prováděnými na základě těchto grantů. Během období provádění přidělila Komise na závazky v souvislosti s celkem 111 smlouvami na veřejné zakázky částku ve výši 12,6 milionu EUR (tj. 56,4 % původně vyčleněného rozpočtu ve výši 22,3 milionu EUR). Přibližně 55,6 % výdajů na veřejné zakázky bylo přiděleno na závazky související se studiem; 34,2 % na akce a 10,2 % na zakázky týkající se informačních technologií. I když je podíl finančních prostředků skutečně přidělených na závazky vyšší, než bylo dosaženo u grantů na provozní náklady jakožto nástroje financování, tyto finanční prostředky jsou přesto do značné míry využity nedostatečně, což mohlo negativně ovlivnit zájmy Komise, například při sledování programu a šíření výsledků programu na úrovni EU⁵⁰.

Na základě konzultace se zúčastněnými stranami se nedostatky ve vztahu k přidělování těchto finančních prostředků na závazky týkaly především nedostatečných zdrojů a kapacit v rámci Komise, pokud jde o náležitě plánování veřejných zakázek, načež následovalo provádění projektů a využívání jejich výsledků. Během tohoto hodnocení nebyly předloženy žádné důkazy ohledně nedostatečného plnění veřejných zakázek⁵¹.

2.5.3 Prostor pro zjednodušení

Celkově bylo řízení fáze podávání žádostí a provádění projektů ze strany Komise hodnoceno kladně. Za pozitivní se pokládalo zavedení zahajovacích schůzek, zapojení politického týmu do diskusí o výstupech projektů a poskytnutí lepších pokynů k řízení grantů. Dvacet procent respondentů však uvedlo „nevím“, nebo svůj názor nevyjádřilo. To může naznačovat, že řada žadatelů nevěděla o možnosti získat během postupu podávání žádosti podporu ze strany Komise. Řada dotazovaných osob vyzdvihla oblasti, které by bylo možno v budoucnu zlepšit a zjednodušit. Nejdůležitější z těchto oblastí byl dojem, že finanční požadavky byly příliš složité a že je třeba je zjednodušit.

S tím souvisela obava, kterou vyslovilo několik respondentů, a sice to, že ani Komise nedodrжуje vždy

⁴⁶ Tamtéž.

⁴⁷ K dispozici na adrese <http://ec.europa.eu/consularprotection/index.action>, tamtéž.

⁴⁸ K dispozici na adrese <http://ec.europa.eu/0-18/>, tamtéž.

⁴⁹ Tamtéž, s. 40.

⁵⁰ Tamtéž.

⁵¹ Tamtéž.

lhůty stanovené pro projekty, což má někdy u dotyčného projektu za následek dominový efekt a vede to k potížím při jeho realizaci. Dodržení lhůty stanovené pro projekt ze strany Komise se považovalo za zásadní k tomu, aby vše fungovalo efektivně. V souvislosti s předchozím návrhem vyjádřili respondenti rovněž zklamání s ohledem na dobu, která uplyne mezi podáním návrhu v reakci na výzvu a obdržení oznámení o udělení grantu. Respondenti požadovali, aby Komise zavedla efektivnější a rychlejší způsob kontaktování před udělením grantu, a to případně zdokonalením stávajícího informačního systému.

Naprostá většina respondentů v internetovém průzkumu považovala informace poskytnuté žadatelům ve výzvě k podávání návrhů a při podávání žádostí za jasné, srozumitelné a jednoznačné. Z celkem 71 respondentů, kteří odpověděli na tuto otázku, většina příjemců grantů (50 %) naprosto souhlasila s tvrzením „informace uvedené ve výzvách k podávání návrhů byly jasné a srozumitelné“, přičemž 44 % s tímto souhlasilo částečně. Na internetových stránkách GR pro spravedlnost byly mimoto k dispozici podrobné pokyny pro žadatele o grant na základě programu.

Osmnáct procent z celkem 70 respondentů v internetovém průzkumu však uvedlo, že museli požádat o pomoc osoby se zvláštními odbornými znalostmi a povědomím o postupech, aby mohli na výzvu reagovat, zatímco 37 % nikoliv. Čtvrtina respondentů potvrdila, že zná organizace / projekty / aplikující odborníky, jež na výzvu k podávání návrhů nereagovali kvůli složitým/obtížným požadavkům stanoveným ve výzvě.

Vzhledem ke skutečnosti, že finanční prostředky na tyto granty poskytuje EU, považovali příjemci grantů informování o činnostech, které se uskutečnily s poskytnutými finančními prostředky, za přiměřené. Více než polovina respondentů v průzkumu považovala opatření pro podávání zpráv za vhodná. Konkrétně 39 % z celkem 71 respondentů považovalo opatření pro podávání zpráv o pokroku a o dosažených výsledcích projektu/činnosti za vhodná, zatímco 35 % souhlasilo částečně, celkem bylo 74 % odpovědí kladných. Několik respondentů si však stěžovalo na obtížné požadavky na podávání zpráv.

Současně bylo uznáno, že podávání finančních zpráv by napomohlo důslednější dokumentování změn rozpočtu. Za důležité se pokládalo rovněž větší zapojení partnerů v této oblasti, například včasným poskytnutím informací o finančních údajích, které bude třeba nahlásit.

Co se týká opatření pro sledování přijatých Komisí, ta považovalo za částečně náležitá a užitečná během provádění projektu/činnosti 39 % respondentů z celkem 72. Čtrnáct procent respondentů však částečně či dokonce naprosto nesouhlasilo s tvrzením „opatření pro sledování přijatá Komisí jsou náležitá a byla užitečná“, přičemž naprosto nesouhlasilo pět procent. Respondenti považovali za obzvláště důležité včasné získání zpětné vazby od Komise ohledně zpráv o pokroku / průběžných zpráv týkajících se projektů, aby bylo možno v případě potřeby přijmout nápravná opatření.

2.6 EVROPSKÁ PŘIDANÁ HODNOTA

Přidaná hodnota EU odkazuje na rozsah, v jakém unijní povaha programu zajišťuje hodnotu pro zúčastněné strany a v jakém má EU komparativní výhodu oproti vnitrostátním nebo mezinárodním subjektům působícím v dané oblasti. Nejprve je projednána unijní povaha programu a jeho zeměpisné pokrytí. Jedná se o výchozí bod pro určení přidané hodnoty EU. Přidaná hodnota EU je poté analyzována z hlediska výstupů, které mají význam pro EU a pro příjemce. Nebylo však už možné určit a změřit přidanou hodnotu EU z hlediska dopadů.

Obecně byly finanční prostředky v rámci programu „Základní práva a občanství“ dostupné pouze pro činnosti s jednoznačnou evropskou „přidanou hodnotou“. Program byl vytvořen s cílem prosazovat rozvoj evropské společnosti na základě dodržování základních práv a práv odvozených z občanství Evropské unie. Tyto cíle znamenají, že se jimi nemohou účinně zabývat samotné členské státy. Program byl proto navržen tak, že vyžadoval mezinárodní reakci zahrnující koordinovaný a víceoborový přístup včetně výměny informací na úrovni EU a zajištění rozsáhlého šíření osvědčených postupů v celé EU. Při provádění programu má proto zásadní význam spolupráce mezi

jednotlivými zeměmi.

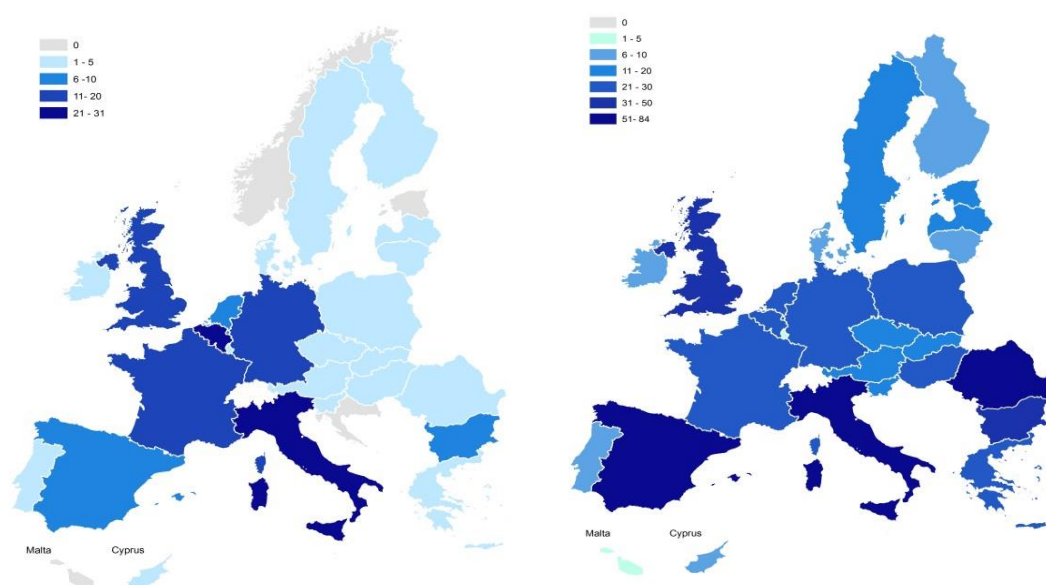
Unijní povaha programu se odráží v jeho právním základu, jenž stanoví cíle programu, jakož i v kritériích pro získání financování, která jsou stanovena ve výzvách k podávání návrhů. V rozhodnutí o zavedení programu je uvedeno, že jedním z obecných cílů programu je přispět k rozvoji a provádění „politik Společenství při plném dodržování základních práv“. Unijní rozměr je dále podporován kritérii pro získání financování a tématem projektů⁵², jak je stanoveno v rozhodnutí o zavedení programu, ročních pracovních programech a výzvách k podávání návrhů.

2.6.1 Zeměpisné pokrytí financovaných projektů

Počet organizací vedoucích projekty, a tudíž počet realizovaných projektů se mezi jednotlivými členskými státy značně liší. Například obr. 2-1 ukazuje, že většina projektů financovaných z grantů na akce v rámci programu byla řízena organizacemi usazenými v Itálii, za níž následovaly Belgie, Francie, Španělsko a Spojené království, zatímco například na Kypru, v Rumunsku a Lucembursku byl počet vedoucích organizací nízký. Z toho vyplývá, že projekty v rámci programu byly řízeny vybranou skupinou členských států, zatímco ostatní členské státy se jich účastnily pouze v omezeném rozsahu.

Vedoucí organizace byly seskupeny především ve dvou členských státech: Itálii a Belgii. Tyto dva členské státy řídily celkem 33 % (57) všech projektů. Některé členské státy, například Estonsko, neřídily v rámci programu žádné projekty. Při pohledu na partnerské organizace je však účast členských států rovnoměrnější; ze všech členských států se pouze Malta a Lucembursko účastnily s méně než pěti partnerskými organizacemi⁵³.

Obr. 2-1 Celkový počet organizací účastnících se projektů v rámci programu včetně vedoucích (vlevo) a partnerských (vpravo) organizací

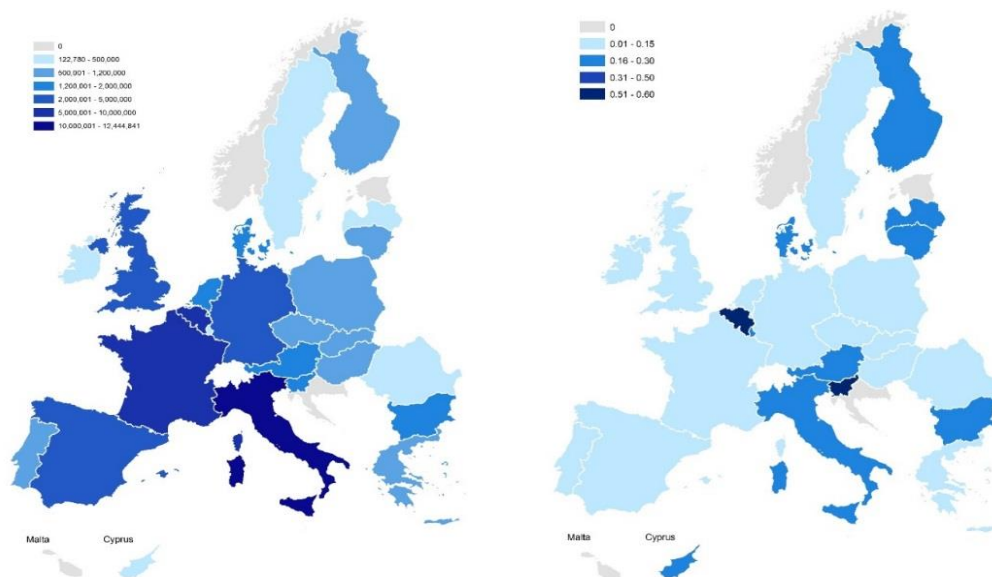
⁵² Články 4 a 9 rozhodnutí Rady 2007/252/SVV ze dne 19. dubna 2007, kterým se na období 2007–2013 zavádí zvláštní program „Základní práva a občanství“ jako součást obecného programu „Základní práva a spravedlnost“.

⁵³ Hodnocení *ex post* pěti programů prováděných během finančního výhledu 2007–2013. Hodnocení zvláštního programu: „Základní práva a občanství“, ICF, 28. července 2015, s. 45, http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/frc_programme_evaluation_final_report.pdf

Velká část finančních prostředků programu „Základní práva a občanství“ byla přidělena na závazky související s projekty, jejichž vedoucí organizací byla italská organizace (25 %), poté následovala Belgie (13 %) a Francie (10 %). Toto rozdělení finančních prostředků úzce sleduje rozdělení počtu projektů vedených jednotlivými členskými státy. Rozdělení financování podle členských států vedoucích organizací je uvedeno na obr. 2-2 (vlevo). Tento údaj však neukazuje rozdělení finančních prostředků přidělených na závazky mezi partnery projektu, nýbrž spíše předpokládá, že veškeré prostředky na závazky byly přiděleny zemi vedoucí organizace. Jelikož ve skutečnosti tomu tak nebylo (projekty byly nadnárodní a část financování obdrželi i partneři projektu), je třeba k výkladu tohoto údaje přistupovat obezřetně⁵⁴.

Prostředky na závazky přidělené jednotlivým členským státům vedoucí organizace byly dále rozděleny podle počtu obyvatel s cílem zohlednit rozdíly ve velikosti členských států (viz obr. 2-2 vpravo). Za předpokladu, že finanční prostředky přidělené vedoucím organizacím nebyly sdíleny s partnery mimo členský stát vedoucí organizace, byla v Belgii a ve Slovinsku přidělena částka ve výši 0,50–0,60 EUR na obyvatele. Ostatní členské státy obdržely méně než 0,30 EUR na obyvatele⁵⁵.

Obr. 2-2 Přidělení finančních prostředků v rámci programu podle vedoucí organizace (vlevo) a podle vedoucí organizace na obyvatele (vpravo)

2.6.2 Struktura partnerství

Obr. 2-3 dále ukazuje strukturu partnerství předních tří členských států s nejvyšším počtem organizací vedoucích projekty usazených v Itálii, Belgii a Francii. Z údajů vyplývá, že italské vedoucí organizace navázaly s větší pravděpodobností partnerství s italskými partnery (21 projektů), načež následovali španělští partneři (14 projektů) a rumunští partneři (13 projektů). To by mohlo odrážet upřednostňování spolupráce s partnery v zemích s podobnými jazyky. Celkově však Itálie vytvořila partnerství s 22 různými členskými státy.

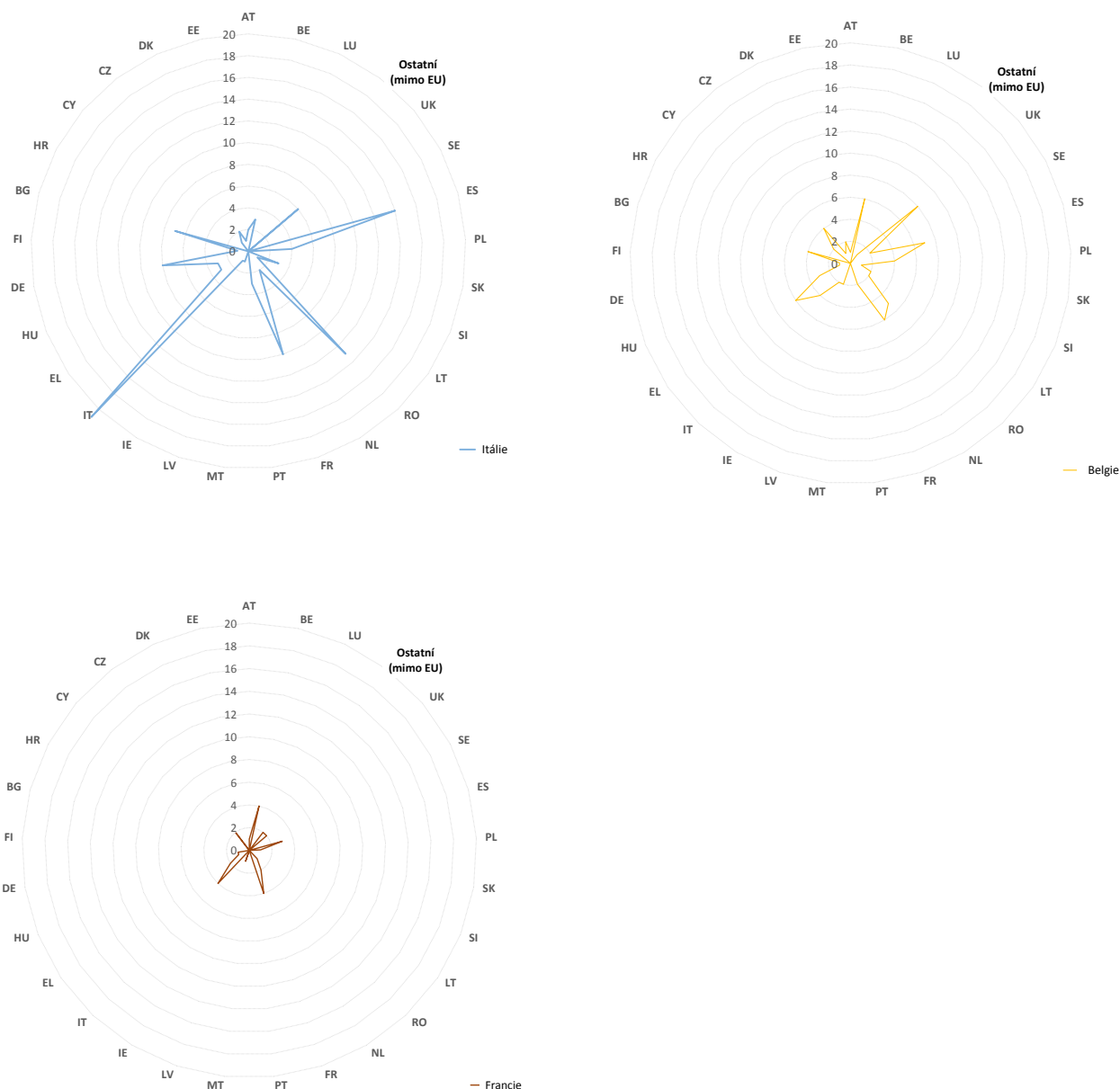
⁵⁴ Tamtéž, s. 46.

⁵⁵ Tamtéž.

Belgické vedoucí organizace navázaly partnerství obvykle s organizacemi ze Spojeného království (osm projektů), Španělska (sedm projektů), Belgie (šest projektů), Řecka (šest projektů) a Rumunska (pět projektů). Belgie navázala partnerství celkem s 24 různými členskými státy.

Francie navazovala partnerství obvykle s Itálií (čtyři projekty), Belgií (čtyři projekty) a Francií (čtyři projekty). Celkově navázala Francie partnerství se čtrnácti různými členskými státy.

Obr. 2-3 Struktura partnerství v případě předních tří členských států vedoucích organizací

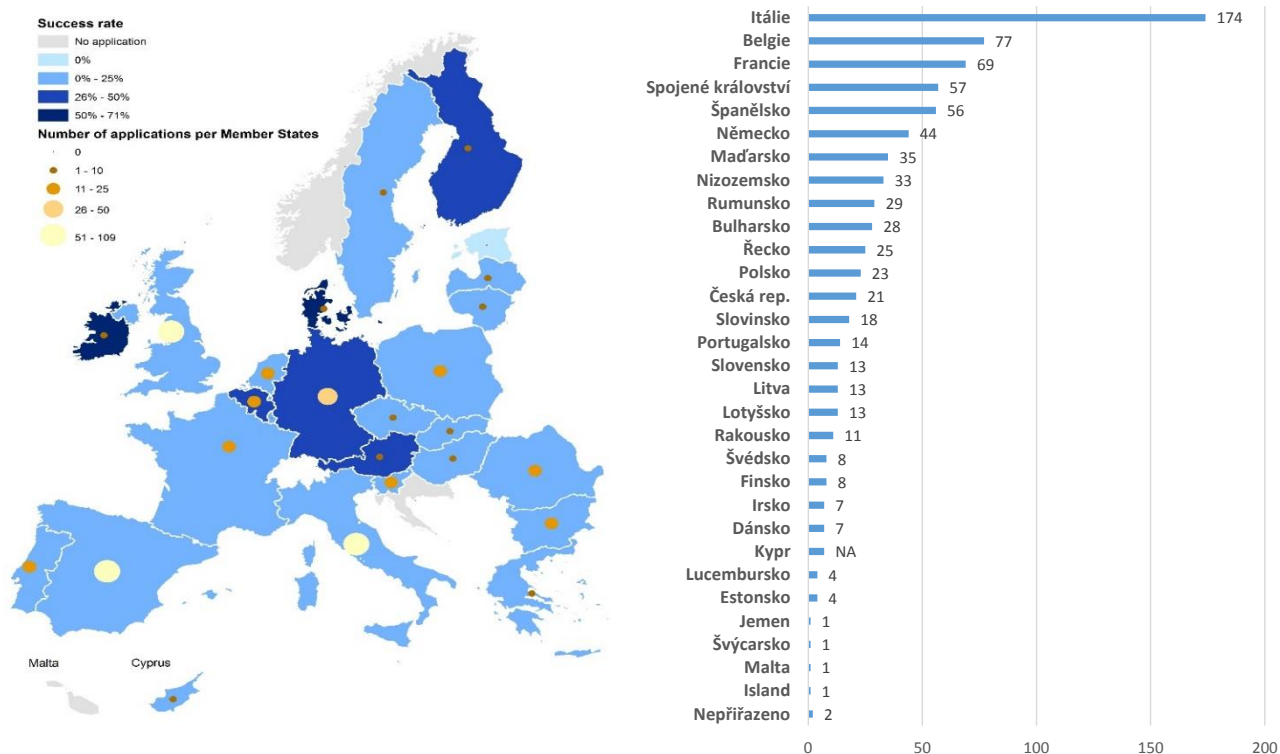

2.6.3 Analýza zeměpisného pokrytí programu

Program „Základní práva a občanství“ nepokrýval všechny členské státy rovnoměrně. Pokrytí členských států odráží do značné míry počet žádostí, jež byly obdrženy od jednotlivých členských států. Celkem bylo obdrženo 804 žádostí o financování projektů prostřednictvím programu „Základní práva a občanství“. Nejvyšší počet žádostí podaly italské organizace (174), za nimiž následovaly organizace z Belgie (77) a Francie (69). Tyto přední tři žádající členské státy podaly 39 % veškerých

žádostí o financování z programu (viz obr. 2-4)⁵⁶.

Obr. 2-4 Celkový počet žádostí o financování projektů v rámci programu (vpravo) a míra úspěšnosti podle jednotlivých členských států (vlevo)

Míra úspěšnosti podaných žádostí byla nejvyšší v případě Dánska a Irska, načež následovaly Finsko, Rakousko, Belgie a Německo. Estonsko a Malta sice podaly žádosti, získat financování z programu se jim však nepodařilo. Je třeba opět podotknout, že míry úspěšnosti byly vypočítány pouze na základě žádostí, u nichž bylo možno určit členský stát.

2.6.4 Přidaná hodnota pro EU a příjemce grantů

Pro příjemce grantů, kteří odpověděli na internetový průzkum a v rámci následných pohovorů, přinesla nadnárodní partnerství jejich organizaci konkrétní výhody, jež by ve stejném rozsahu neumožnil žádný jiný zdroj financování. Většina respondentů v průzkumu (88 %) skutečně uvedla, že bez finančních prostředků EU by se projekt/činnost neuskutečnila⁵⁷. Značná část činností vyvinutých v rámci programu „Základní práva a občanství“ by se tedy neuskutečnila, pokud by program neexistoval, jelikož program vyvolal poptávku po nových činnostech.

Přístup založený na partnerství vedl k větším znalostem zúčastněných organizací, jak dokládají výsledky průzkumu. Z celkem 59 respondentů většina potvrdila, že partnerství vedla k větším poznatkům / odborným znalostem v dané tematické oblasti, umožnila vytváření sítí sestávajících z (několika) mezinárodních partnerů a zajistila větší znalost politik a praxe v ostatních zemích. Partnerství přispěla rovněž (ačkoli v menší míře) k větším znalostem příslušných politiků EU

⁵⁶ Tamtéž, s. 47-48.

⁵⁷ Tamtéž, s. 48.

a právních předpisů EU⁵⁸.

⁵⁸ Tamtéž.

3 ZÁVĚRY

Relevance programu⁵⁹

- Priority výzev a akcí, které byly financovány, lze celkově považovat za relevantní pro cíle programu a rozvoj a provádění politik a právních předpisů EU.
- Výzvy k podávání návrhů na granty na akce a granty na provozní náklady uspokojily celkově potřeby a zájmy hlavní cílové skupiny. Některé dotazované osoby však uvedly, že je nutné zlepšit srozumitelnost výzev.
- Priority týkající se vzdělávání široké veřejnosti nebo justičních a správních orgánů či právnických profesí týkající se Listiny základních práv EU nebyly v průběhu let stanoveny konzistentně.
- V rámci tohoto hodnocení nebylo možno určit spolehlivost metody použité k provedenímu posouzení potřeb ze strany projektů. Posouzení potřeb nepředstavuje pro příjemce grantů závazný požadavek. Neexistuje-li posouzení potřeb, je obtížné určit, zda bylo možno určité priority odložit nebo které záležitosti by měly být upřednostněny v budoucnu.

Soudržnost a doplňkovost

- Program „Základní práva a občanství“ je soudržný s ostatními evropskými politickými iniciativami. Mimoto doplňuje jiné programy financování EU, například programy Daphne III, PROGRESS a „Trestní soudnictví“, pokud jde o cíle a tematické oblasti a cílové skupiny. Tato doplňkovost však znamená rovněž riziko možného překrývání s těmito programy.
- Některé projekty financované v rámci programu „Základní práva a občanství“ doplňovaly cíle a příjemce grantů, na něž se zaměřují jiné programy financování EU. Silnou stránkou programu „Základní práva a občanství“ je skutečnost, že umožňuje financovat projekty, které nemusí odpovídat užšímu zaměření ostatních programů financování EU.
- Na úrovni projektů byla vytvořena součinnost s ostatními programy mezinárodních dárců s podobnými cíli na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni, jakož i s projekty, jež byly financovány v rámci samotného programu „Základní práva a občanství“.

Účinnost

- Akce financované v rámci programu významně přispěly k cílům, kterých mělo být dosaženo. Program přispěl zejména k provádění a rozvoji politik a právních předpisů EU.
- Údaje obsažené v závěrečných zprávách a získané při pohovorech však nepostačovaly k tomu, aby bylo možno posoudit konkrétní úroveň účinnosti těchto činností při naplňování cílů programu. Šablona závěrečných zpráv ani pokyny k vyplňování šablony například nevysvětlují jednoznačně rozdíl mezi výstupy, výsledky a produkty. Posouzené závěrečné zprávy proto zpravidla nerozlišovaly mezi výstupy, výsledky a produkty projektů.
- Většinu projektů se podařilo včas dosáhnout plánovaných výsledků a oslovit očekávanou cílovou skupinu. Nebyly zjištěny žádné překážky, které by významně ovlivnily výsledky nebo cíle projektů.
- Zavedené mechanismy sledování projektů během doby jejich realizace nezajišťují ve všech případech poskytování zpětné vazby příjemcům grantů anebo určení získaných poznatků, osvědčených postupů, faktorů úspěchu atd.

Udržitelnost

⁵⁹ Tamtéž, s. 50-51.

- Šíření výsledků projektů ze strany příjemců grantů bylo celkově účinné s určitými omezeními. Není-li však zajištěno další sledování ze strany partnerů projektu, jakmile projekt skončil, je obtížné posoudit dlouhodobý dopad jejich úsilí v oblasti šíření výsledků. Úsilí Komise o šíření výsledků projektů však bylo omezené. Neexistence účinných prostředků pro sdílení informací o programu „Základní práva a občanství“ ze strany Komise byla zmíněna již v hodnocení v polovině období a toto hodnocení nezjistilo zavedení žádných dalších komunikačních prostředků a opatření.
- Program „Základní práva a občanství“ vykazuje nedostatky, co se týká komunikace a šíření výstupů a výsledků projektů ke tvůrcům politik EU a vedoucím ostatních projektů, kteří by mohli těchto výsledků využít. Materiály a nástroje v rámci projektů někdy vyžadovaly menší změny, například překlad a přizpůsobení metody projektu místnímu kontextu, aby je mohly využít ostatní organizace zabývající se podobnými záležitostmi.
- Mnoho výstupů a výsledků projektů se považovalo za přenositelné na jiné cílové skupiny nebo do jiných zemí. V případě více než poloviny projektů již byly výstupy úspěšně uplatněny v jiné zemi.
- Projekty v rámci programu celkově vytvořily udržitelné výsledky, pokud jde o pokračování činností a budování partnerství. Existovaly přesvědčivé důkazy o pokračování partnerství vytvořených v rámci projektu i po jeho skončení. To, zda projektové činnosti pokračovaly, však záviselo na druhu činnosti a na tom, zda jejich zachování vyžadovalo další financování.

Efektivnost

- Celkově se zdá, že finanční prostředky poskytnuté na granty na akce a granty na provozní náklady byly dostatečné. Z celkového objemu finančních prostředků určených na granty na akce pro roky 2007 až 2012 bylo přibližně 90 % přiděleno na závazky a z tohoto objemu bylo 88 % skutečně vyplaceno, což v případě těchto grantů naznačuje přijatelnou míru čerpání. U grantů na provozní náklady bylo ve skutečnosti na závazky přiděleno pouze 39 % celkových vyčleněných finančních prostředků, přestože skutečně vynaložen byl stejný procentní podíl (88 %), což opět prokazuje přijatelnou míru čerpání.
- Efektivnost přidělování finančních prostředků na jednotlivé nástroje financování byla celkově náležitá. Částky dostupné pro jednotlivé projekty se pokládaly za dostatečné k provedení projektových činností a dosažení cílů projektu.
- Pokud jde o prostor pro zjednodušení, celkově bylo řízení programu s ohledem na požadavky uložené žadatelům a příjemcům grantů a poskytnutou podporu účinné. Některé organizace se však během podávání žádostí a realizace setkaly s problémy. Požadavky na podávání zpráv se někdy považovaly za obtížné, zejména co se týká finančních zpráv. Opatření pro sledování přijatá Komisí se celkově považovala za užitečná; někteří respondenti však čelili potížím.

Přidaná hodnota EU

- Program „Základní práva a občanství“ zajistil evropskou přidanou hodnotu. Program přispěl k rozvoji a posílení akcí EU v oblasti svobody, bezpečnosti a práva a reagoval zejména na potřebu chránit základní práva a prosazovat občanství EU. Dosud však nebylo možné určit a změřit přidanou hodnotu EU z hlediska dopadů.
- Projekty se týkaly tématu, které má význam pro EU, a byly prováděny nadnárodními partnerstvími členských států. Nadnárodní partnerství vedla k zvláštním přínosům, například větším znalostem zúčastněných organizací a rozsáhlejšímu šíření osvědčených postupů.
- Zeměpisné pokrytí projektů a partnerů projektů, kteří získali financování v rámci grantů na akce a grantů na provozní náklady, není rovnoměrné, kdy je několik málo členských států zastoupeno nadměrně, zatímco ostatní jsou celkově zastoupeny nedostatečně.

Hlavní doporučení

- Lepší stanovení priorit: Komise by měla investovat více času a lidských zdrojů do postupu stanovení priorit, aby bylo zajištěno, že priorit lze přiměřeně dosáhnout v rámci vyčleněného rozpočtu.
- Realistické posouzení rizik projektu a lepší strategie k snižování rizik: Komise by měla během celé doby trvání projektů lépe sledovat rizika, například vyžadováním stručných zpráv o pokroku, které určují možná rizika, jež se vyskytnou během provádění projektu.
- Větší zaměření se na posouzení dopadů na všech úrovních, a nikoli pouze na výstupy, pokud jde o monitorování a hodnocení. To souvisí s potřebou shromažďovat, analyzovat a používat objektivní a nezávislé důkazy k hodnocení projektu a programu. Větší zaměření se na posouzení potřeb, jimiž se má každý projekt zabývat.
- Přezkoumání možností většího využití výstupů, výsledků a osvědčených postupů vyplývajících z projektů ze strany ostatních organizací, a to i v ostatních členských státech, včetně větších zdrojů určených na překlady, komunikaci a šíření.
- Zlepšení intervenční logiky programu; v návaznosti na oblast působnosti programu a jeho obecné a konkrétní cíle a priority, druhy akcí a druhy zásahů a prováděcích opatření se Komise vynasnaží zlepšit intervenční logiku⁶⁰ a zajistit, aby při pokračování programu v budoucnu byly vztahy mezi zdůvodněním, cíli, vstupy, výstupy, příjemci, očekávanými výsledky a dopady zřetelnější, přesnější a konkrétnější.

⁶⁰ Viz např. hodnocení *ex post* pěti programů prováděných během finančního výhledu 2007–2013. Hodnocení zvláštního programu: „Základní práva a občanství“, ICF, 28. července 2015, s. 1-2, http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/frc_programme_evaluation_final_report.pdf **Error! Reference source not found.**